

NOVÁ ZÁVĚREČNÁ ZKOUŠKA

MAGAZÍN NÁRODNÍHO PROJEKTU

www.nzz.nuov.cz

ŠKOLY VYUŽILY JEDNOTNÉ ZADÁNÍ

Cílem nové závěrečné zkoušky (NZZ) je sjednotit úroveň absolventů, kteří se vyučují ve stejném oboru na různých školách, zvýšit jejich šanci na uplatnění v praxi a zároveň motivovat školy ke zkvalitnění výuky. Ve školním roce 2009/10 poprvé mohly všechny školy vést závěrečné zkoušky podle jednotného zadání. Těto příležitosti využilo 80 % škol alespoň v jednom ze svých vyučovaných oborů.

Pro školní rok 2009/2010 bylo vytvořeno celkem 98 jednotných zadání uplatnitelných ve 116 oborech vzdělání. Na tvorbě jednotných zadání pracovalo celkem 50 editorů a 450 autorů – ředitelů a učitelů středních odborných škol, posuzovalo je 74 odborníků z praxe, kteří k tomu byli vybráni Hospodářskou komorou ČR.

Jednotná zadání v informačním systému NZZ stáhlo 99,6 % škol a závěrečnou zkoušku podle nich v červnu 2010 skládalo 21 tisíc žáků (68 %). Ve školním roce

2010/2011 se připravuje 110 jednotných zadání, která se využijí ve 128 tříletých učebních oborech kategorie H a ve 24 oborech kategorie E. Autorské týmy vede 62 editorů, mezi nimiž je 35 pedagogů a 27 pracovníků NÚOV. Jednotná zadání budou od března 2011 přístupná v informačním systému NZZ všem školám vyučujícím daný obor. Během března a dubna se v Praze a Brně uskuteční semináře, kde bude možné prodiskutovat obsah jednotných zadání s jejich tvůrci.

CHCEME OVLIVNIT OBSAH VZDĚLÁVÁNÍ

řeká viceprezident Hospodářské komory České republiky Zdeněk Somr

Hospodářská komora úzce spolupracuje na vzniku nové závěrečné zkoušky.

Proč vyvíjí tuto aktivitu?

Protože považujeme odborný obsah vzdělávání za klíčový pro kvalitu absolventů. Proto také

vítáme možnost zapojit se do koncipování jednotných zadání. Do autorských týmů vysíláme odborníky ze všech možných oblastí, kteří jsou velmi dobře schopni posoudit obsah vzdělávání v různých oborech. V současnosti jsou takto zapojeni při tvorbě 110 jednotných zadání pro obory kategorie H a kategorie E.

Jakým způsobem jsou odborníci z praxe vybíráni?

Obracíme se na odborná sdružení z různých odvětví a žádáme je, aby vybrali vhodné zástupce. Řada z nich už se školami spolupracuje dlouhodobě a účastní se závěrečných zkoušek. Naši zástupci se podílejí na výběru nejlepších absolventů, kteří pak dostávají osvědčení Hospodářské komory.

Dostat takové osvědčení je obrovským zážitkem jak pro žáky, tak pro jejich rodiče. A troufnu si říct, že o tyto absolventy se zaměst-

navatelé poperou. Pokud by se stalo, že některý z nich přesto nenajde hned po škole místo, tak mu ho sami seženeme.

Očekáváte od zapojení odborníků z praxe nějaký konkrétní výsledek?

Máme zájem zapojit se do definice toho, co mají absolventi umět, a tím zajistit, že zaměstnavatelé budou mít důvěru v jejich schopnosti. Myslíme si, že je naprosto nezbytné, aby školy vzdělávaly žáky pro reálnou praxi, aby jejich absolventi měli dobré uplatnění na trhu práce. Z toho hlediska hraje spolupráce mezi školami a zaměstnavateli klíčovou roli. Absolventi by měli být připraveni tak, aby obstáli nejen na našem, ale i na evropském trhu práce. Pokud se to nepodaří, bude to mít velmi negativní dopad na konkurenceschopnost našich pracovníků.

ZF

ilustrační foto

„Školy se dobrovolně vzdaly části své autonomie“, říká v rozhovoru se Zojou Franklovou Jaromír Krejčí, ředitel odboru MŠMT

VSTUPENKA DO PRAXE

V poslední době se stále mluví o zavedení státní maturity, přitom reforma závěrečné zkoušky pro žáky učebních oborů probíhá už několik let, aniž by budila větší pozornost. Považuje ji MŠMT za důležitou?

Samozřejmě, jinak by ministerstvo školství ani takový projekt nedělalo, je stejně důležitý jako maturita. To, že se stále mluví o maturitách, je možná dáno jejich kontroverzností. Přitom nová závěrečná zkouška je v souladu se školským zákonem, vychází z dlouhodobých záměrů pro vzdělávání v ČR a je obsažena i ve Strategii celoživotního učení, rozhodně tedy není z hlediska významu outsider vůči maturitě.

Čím to, že se zavedení jednotných zkoušek v učebních oborech nesetkává s protesty podobně jako maturita?

Velkou roli podle mého názoru mělo určitě to, že impuls ke sjednocení závěrečných zkoušek vyšel přímo od některých škol. Během několika posledních let se do projektu nové zkoušky zapojovalo stále větší množství pedagogů a s nimi spolupracovali i zástupci zaměstnavatelů, takže výsledný obsah zkoušek obvykle vyhovuje oběma stranám. Připadá mi velmi smysluplné, že se školy dobrovolně vzdaly části své autonomie a získaly za to možnost porovnání s ostatními školami vyučujícími stejný obor.

Jak bude pokračovat zavedení nové závěrečné zkoušky?

V následujícím období bude ukončeno ověřování jednotných zadání na školách. Do něho se už zapojila většina škol s učebními obory a předpokládáme, že jejich počet ještě vzroste. Tímto způsobem se nový systém zkoušek ve školách automaticky zabydlí.

pokračování na str. 2

TAHÁKY ŽÁKŮM NEPOMOHOU

O utajení otázek s manažerkou projektu NZZ Danou Kočkovou

Obsah jednotných zadání připomínkují i zaměstnavatelé, a proto doufám, že budou mít ke zkouškám větší důvěru než dosud, budou je uznávat jako dobrou vstupenku do praxe.

Bude na to stačit běžící projekt?

Během projektu Nová závěrečná zkouška by měla být do roku 2011 vytvořena všechna jednotná zadání pro obory vzdělání H i kategorie E a důkladně se vyzkouší informační systém, který zadání zpřístupňuje školám. Problém je, že se nová závěrečná zkouška zavádí v době, kdy školy procházejí kurikulární reformou a jednotná zadání byla zpracována pro řadu oborů vzdělání ještě v době, kdy se vyučovalo podle školních osnov. V průběhu reformy se také vytvářely širší obory vzdělání, a to by se v případě potřeby mělo dodatečně upravit i v dosavadních jednotných zadáních. Znamená to tedy, že by jejich obsah měl být v příštích letech přizpůsoben novým vzdělávacím programům. Proto by měla být práce na jednotných zadáních ještě v příštích letech dokončena.

Jakým způsobem bude zajištěno fungování nové závěrečné zkoušky na školách poté, co projekt skončí?

Naší snahou je, aby výstupy projektu nevyžadovaly příliš velké náklady na udržitelnost, aby to byl pro školy samoobslužný systém. Školy by měly mít k dispozici databázi úloh, z níž budou moci čerpat témata svých závěrečných zkoušek. Zároveň si myslím, že není třeba zajišťovat velmi složitě, aby vše probíhalo v utajení. U závěrečných zkoušek vlastně není moc co tajit. Žáci mají prokázat, že zvládli základ oboru, od toho se odvozují témata zkoušek. Samozřejmě nemá jít o úplně strnulý a neměnný systém, obsah jednotných zadání se musí přizpůsobovat stavu techniky a dalším okolnostem. Základem ale bude, že školy budou čerpat z určitého rezervoáru témat a využívat přitom způsob hodnocení stanovený v jednotném zadání. O fungování se bude starat NÚOV, který bude také obměňovat úlohy a spravovat jejich databázi.

Má zůstat zkouška dobrovolná, nebo se bude zavádět plošně?

Celý projekt směřuje k tomu, aby bylo možné porovnání mezi všemi školami vyučujícími stejný obor. Věřím, že si školy na novou zkoušku zvyknou a zjistí, že jim přináší mnohá pozitiva. Idealisticky mohu snad i podle dosavadního vývoje připustit, že by systém nové závěrečné zkoušky mohl fungovat i v rámci dosavadní právní úpravy na bázi dobrovolnosti. Ale spíše bude třeba navrhnout relativně drobnou legislativní změnu, která uplatnění nové závěrečné zkoušky zhruba po roce 2013 zajistí. Zřejmě k tomu bude stačit upravit příslušnou vyhlášku, ale konkrétní formu budeme ještě zvažovat.

Proč není třeba uchovávat jednotné zadání v takovém utajení jako je tomu u maturit?

Možná to je překvapivé, ale já jsem přesvědčená, že podobné utajování jako u maturitních testů není potřebné. Nejlépe je to vidět u praktické zkoušky. Při ní musí žák přímo na místě vyrobit nějaký produkt, který je typický pro daný obor. K tomu dostane konkrétní parametry a podle nich pak postupuje. Takže je jasné, že to nemůže opsat a také není možné si připravit tahák.

Při zkoušce musí dokázat, že to opravdu umí. I kdyby pár dní před zkouškou zadání znal, určitě by se to během tak krátké doby nenaučil.

Obměna jednotných zadání je ale nutná.

Obměna se u praktické zkoušky týká hlavně parametrů, přitom základ daného oboru tam musí zůstat. Třeba kuchař má za úkol uvařit hlavní jídlo a vylosuje si, že má být z hovězího masa. Obměna spočívá v tom, že jeden rok se jedná o pokrm z vařeného hovězího, druhý rok z pečeného a třetí rok z dušeného.

Přitom u oborů, kde se něco vyrábí, je možnost větší obměny, protože žáci dostávají u závěrečné zkoušky za úkol zhotovit různé výrobky.

Naproti tomu u službových oborů bývá praktická zkouška postavena na jednom tématu, které pokrývá základ odbornosti. Například prodavač by měl u závěrečné zkoušky prokázat, že umí komunikovat se zákazníkem, že mu dokáže poradit s výběrem zboží a že ovládá administrativní práce spojené s jeho prodejem. Konkretizace tématu se pak obvykle týká druhu zboží.

Týká se to i ústní a písemné zkoušky?

Je to podobné. Například pro ústní zkoušku je v jednotném zadání navrženo každý rok 30 témat pokrývajících celý obor. Každý rok se určitým způsobem obmě-

ňují, ale nemohou být radikálně odlišná, protože musí odrážet základ daného oboru vzdělání. Při písemné zkoušce žák obvykle zpracovává výkresy nebo propočty potřebné pro určitý výrobek. Jde o takzvanou konstrukční přípravu, která v praxi předchází vlastní výrobě. Ideální by bylo, kdyby žák své výpočty a nákresy využil při praktické zkoušce, tedy aby jejich témata na sebe navazovala, ale k tomu by bylo potřeba upravit vyhlášku.

Co když si žáci tedy zjistí, jaké obsahové okruhy jsou v jednotném zadání?

Troufnu si říct, že by to nemuselo vůbec vadit. Ani u písemných a ústních zkoušek totiž není možné, aby si žák přichystal nějaké taháky, protože celkový rozsah učiva ke zkoušce je velký a žák neví, jaké otázky nakonec dostane. Ostatně obsahové okruhy žáci k přípravě na zkoušku dostávají - nikoliv konkrétní témata. Přáním všech vyučujících je, aby se podle nich na zkoušku dobře připravili.

Jak tedy bude zajištěno, aby se jednotná zadání stále neopakovala?

Od minulého školního roku se vytváří databáze témat připravených pro závěrečné zkoušky, která se bude každým rokem rozšiřovat. Předpokládám, že bude trvat ještě několik let než se vytvoří dostatečný počet témat, který bude umožňovat každoroční varianty.

Zoja Franklová.

INFORMAČNÍ SYSTÉM NOVÉ ZÁVĚREČNÉ ZKOUŠKY SE OD PŘÍŠTÍHO ROKU ZMĚNÍ

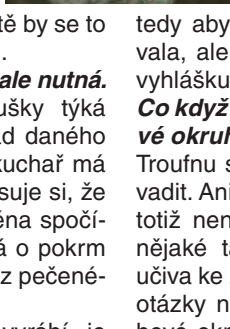
Podle zástupce manažerky Libora Berného systém poskytne lepší zpětnou vazbu

Jak se bude dál vyvíjet informační systém NZZ?

Informační systém, který teď používáme, vznikl během projektu Kvalita I a v posledních dvou letech byl testován na školách. Pro další roky ale připravujeme jeho inovaci a rozšíření. Poprvé se tento nový Internetový informační systém uplatní ve školním roce 2011/12.

O co bude lepší?

V novém systému budou uložena témata pro závěrečné zkoušky, která budou mít už svou „historii“. Databanka bude poskytovat nejen informace o struktuře každého tématu, ale také o tom, kolik žáků si téma vybralo a jak byli hodnoceni. Tvůrci jed-

notných zadání zde najdou také údaje, kolikrát se dané téma již použilo a jestli by se dalo ještě využít pro další školní rok. Zároveň bude možné sledovat i úpravy, kterými téma postupně procházelo. Velké výhody bude mít nový systém při zadávání testů, protože bude umožňovat jejich automatické generování i vyhodnocování.

Testy se používají ve více než polovině oborů k prověření znalostí nezbytných pro výkon povolání. Průběh testování by se mohl zlepšit také tím, že bude možné, aby žáci dělali testy přímo na počítači.

JAK SE RODÍ JEDNOTNÁ ZADÁNÍ

Nová podoba závěrečné zkoušky nevzniká od zeleného stolu. Příprava jednotného zadání je dost složitý proces, v němž mají hlavní slovo zkušení učitelé odborných škol a zástupci zaměstnavatelů.

Aby se na jednotném zadání mohlo začít pracovat, je nejprve pro každý obor vybrán editor, jehož prvním úkolem je sestavit autorský tým. Editoři pocházejí z řad pracovníků NÚOV nebo přímo ze středních škol, pokud už se jejich učitelé na tvorbě jednotného zadání podíleli. „Editor zodpovídá za to, že jednotné zadání bude včas k dispozici školám, dohlíží na práci autorů, hlídá termíny plnění dílčích úkolů a kontroluje soulad jednotného zadání s platnými učebními dokumenty a kvalifikačními standardy,“ říká zástupkyně manažerky projektu NZZ Hana Hušáková.

Vzniká autorský tým

Při sestavování autorského týmu editor vybírá pedagogy, kteří mají praxi ve výuce daného oboru, a přihlíží rovněž k osobním zkušenostem a kontaktům. Nejprve osloví ředitele a nabídne jim spolupráci. „Ředitelé jsou vstřícní, jsou rádi, že je škola zapojena do tvorby jednotného zadání. Účast na přípravě nové závěrečné zkoušky je pro školy také věcí prestiže. Nesouhlasí jen v případě, když už výuku daného oboru ukončili,“ vysvětluje Hana Hušáková. Editor obvykle zodpovídá za tvorbu jednotného zadání pro jeden až čtyři obory. Ale jsou i výjimky, kdy jich má na starosti dokonce deset. Členy autorských týmů se stávají nejen učitelé, ale také odborníci

ilustrační foto

z praxe. Jde obvykle o pracovníky firem, kteří vedou odborný výcvik žáků. Do autorského týmu je deleguje Hospodářská komora České republiky. V každém týmu tvořícím jednotné zadání musí být minimálně tři autoři z různých škol. Editor obvykle vybírá tři až pět autorů. Čím je obor na školách víc rozšířen, tím víc lidí pracuje na jednotném zadání.

ilustrační foto

Závěrečnou zkoušku pro budoucí automechaniky tak například připravuje až patnáct autorů.

Důležité je najít kompromis

Během září a října se členové autorského týmu setkávají na úvodní schůzce, kde se domlouvají na obsahu závěrečné zkoušky a řeší připomínky z předcházejícího roku. Autoři obdrží informační brožuru, v níž se dozví, jak má jednotné zadání vypadat, jak se tvoří témata jednotlivých zkoušek nebo jak pracovat v počítačovém programu Tvůrce jednotného zadání závěrečné zkoušky (JZZZ). Obsah jednotného zadání se zpracovává až do poloviny ledna, kdy musí být celé zadání připraveno ke kontrole.

Někdy bývá obtížné sjednotit představy jednotlivých škol. „Je to o dialogu, o kompromisech,“ říká editor tvorby jednotných zadání ve stavebních oborech Michael Stibůrek. „Zkouška by měla být průřezem toho, co se žáci učí během tří let. Důraz se přitom klade na praktické dovednosti.“ Sejně tak není snadné sladit pohled škol s požadavky odborníků z praxe. „V jednotném zadání by se měly hodně odrazit kvalifikační standardy, které říkají, co je pro danou kvalifikaci třeba umět. Lidé z praxe působí jako recenzenti, vysvětlují, jak to v praxi chodí a jaká témata je nutné zařadit do výuky. Připomínky se zakomponují do jednotného zadání,“ doplňuje Michael Stibůrek.

Nutná je i kontrola

Kontrolu všech jednotných zadání provádí metodici projektu NZZ. Ověřují, zdali se

na nic nezapomnělo a jestli autoři dodrželi obecnou strukturu, která je společná všem oborům. Pokud se zjistí nějaké nedostatky, autorský tým zadání dále upravuje.

Když je vše v pořádku, uloží se všechna témata do databáze a přejde se do druhé etapy tvorby jednotného zadání. Její podstatou je úprava zadání do podoby, v níž se může zveřejnit školám. Oddíly společně všem tématům se slučují tak, aby se obecné informace několikrát neopakovaly a zadání bylo připravené k tisku ve škole. Práci ve druhé etapě má na starosti editor, hotovo musí být do poloviny února příslušného školního roku.

Problémem při realizaci NZZ může být v technických oborech finanční náročnost provedení praktické zkoušky. Odborníci z praxe zcela oprávněně požadují, aby žáci ovládali současné moderní technologie a dovedli pracovat s kvalitními materiály. Na to ale školy bohužel mnohdy nemají dostatečné finanční prostředky.

Alena Nová

Autorka je spolupracovnicí NÚOV

Průběh nové závěrečné zkoušky ve školách

- V březnu jsou jednotná zadání zpřístupněna školám na webovém portálu. O jejich využití u závěrečných zkoušek rozhodují ředitelé škol.
- Od března probíhá ve školách příprava na závěrečné zkoušky, která je ze strany NÚOV podporována metodickými semináři a tištěnými pokyny pro školy.
- Škola prezentuje svou účast na NZZ bannerem umístěným na školním webu.
- Žáci, kteří složí závěrečnou zkoušku podle jednotného zadání, dostávají spolu s výučním listem i certifikát projektu.

DŮLEŽITÁ JE METODICKÁ PODPORA

Vytváření jednotných zadání a jejich praktické použití ve školách vyžaduje také jednotný postup a pojetí. Proto NÚOV připravuje různé metodické pomůcky, které mají učitelům pomoci při řešení konkrétních problémů.

Pro tvůrce jednotných zadání vydává NÚOV každý rok aktualizovaná metodická doporučení, která vycházejí z koncepce nové závěrečné zkoušky, zohledňují připomínky škol a zaměstnavatelů a reagují na vývoj informačního systému NZZ. „Oproti předchozímu období se posun v metodice týká například tvorby jednotného zadání pro obory kategorie E, protože v těchto oborech se velmi často vzdělávají žáci se speciálními vzdělávacími potřebami a zadání musí být navrženo tak, aby zohlednilo i potřeby těchto žáků,“ upozorňuje hlavní metodička projektu Romana Jezberová. Pro přípravu jednotných zadání 2010/11 byly proto připraveny dvě metodické brožury, jedna pro obory kategorie H a druhá pro obory kategorie E. Obě jsou dostupné na webových stránkách projektu v rubrice „Publikace projektu“.

Pomáhá také informační systém

Jednotná zadání se vytváří autorským způsobem v programu Tvůrce JZZZ, který je speciální aplikací informačního systému NZZ. Struktura jednotného zadání je zpracována do šablony, která obsahuje podrobné metodické instrukce pro zpracování jednotlivých témat a jejich částí, jako jsou organizační pokyny, pokyny pro žáky, samotné zadání, správná řešení k zadání, pravidla a kritéria hodnocení,

technická a výkresová dokumentace a další. Vedle těchto metodických pokynů dostávají tvůrce jednotných zadání také instrukce pro formální úpravu textů. To je nutné především proto, že vnitřní editor informačního systému se technicky zdokonaluje a původně rámcová koncepce NZZ získává velmi konkrétní podobu. Školám, které pracují s větším počtem jednotných zadání, usnadňuje tato jednotná formální úprava orientaci v textu a manipulaci s ním.

Pokračuje sjednocování

Prostřednictvím našich metodických pokynů pokračuje sjednocování dalších důležitých parametrů jednotných zadání jako je například minimální počet témat jednotlivých zkoušek (písemné, praktické a ústní), který musí povinně obsahovat.

Jiným požadavkem na sjednocení je délka praktické zkoušky, která je ze zákona 1 - 3 dny (resp. 2 - 4 týdny u uměleckých oborů). Tato skutečnost dříve způsobovala, že např. žák oboru zámečnický, skládal na jedné škole praktickou zkoušku 21 hodin, na jiné 14 hodin, jinde 7, případně i méně. Metodickým požadavkem nové závěrečné zkoušky je, aby všechna témata v jednom oboru vzdělání byla co do časové náročnosti srovnatelná. Vývojem prochází rovněž stanovení prostoru pro školní část závěrečné zkoušky. Loni

jsme ověřovali možnost zařadit ji do praktické zkoušky. Ukázalo se ale, že v některých oborech není možné stanovit délku praktické zkoušky kratší než 3 dny, tudíž tam prostor pro školní část není. Z toho důvodu jsme přistoupili k variantnímu návrhu a školní část se nově může zařadit do všech zkoušek. O aplikaci konkrétního způsobu vždy rozhoduje autorský tým. Vedle metodických pokynů pro tvůrce jednotných zadání jsou každoročně připravovány samostatné pokyny pro školy. Obsahují konkrétní rady a doporučení pro bezpečné nakládání s jednotným zadáním ve škole a pro efektivní přípravu závě-

ilustrační foto

rečných zkoušek. Pokyny pro školy obdrží vyučující na metodických seminářích k jednotlivým zadáním v březnu a dubnu 2011. Zveřejněny budou na webových stránkách projektu.

Dana Kočková a Romana Jezberová

POHLED ZE ŠKOL

Školy měly v informačním systému NZZ k dispozici dotazník, jehož prostřednictvím mohly zhodnotit jednotné zadání a průběh závěrečných zkoušek. Tohoto šetření se zúčastnilo 50 % škol.

ilustrační foto

Podle názoru pedagogů přispívá jednotné zadání k objektivitě hodnocení výsledků vzdělávání (97 % škol) a ke srovnatelnosti mezi školami vyučujícími stejný obor (96 % škol). Sporadicky se objevil i názor,

že by hodnocení písemné zkoušky mělo probíhat centrálně, aby se tak zamezilo subjektivitě posuzování ve škole. 91 % škol si myslí, že jednotné zadání přibližuje závěrečnou zkoušku požadavkům praxe. Některé školy ovšem upozornily, že když se sjednocuje závěrečná zkouška, tak nemůže být zaměřená na výrobu v daném regionu. Plně tři čtvrtiny škol vyjádřily názor, že **využití jednotného zadání u závěrečné zkoušky zvýšilo prestiž školy**, polovina škol si myslí, že přispělo ke spolupráci s ostatními školami, a to i v situaci, kdy je nedostatek žáků a školy mezi sebou příliš nespolupracují, spíše si konkurují. 32 % škol muselo kvůli požadavkům jednotného zadání dokoupit některé nástroje a jiné vybavení.

Podle šetření také **jednotné zadání přispělo k motivaci žáků** při přípravě na závěrečnou zkoušku. Ne všechny školy s tím ale souhlasí: „Žáci potřebují výuční list. Bude-li to prostřednictvím JZZZ nebo jinak, je jim srdečně jedno. Budme realisté!“ sdělili v dotazníku vyučující ze SŠ automobilní Holice.

Skoro všechny školy, které letos použily jednotné zadání, chtějí v této praxi pokračovat (96 % škol), pokud mají žáky ve 3. ročníku. Dvě školy se vyslovily kriticky k obsahu jednotného zadání a pokud nedojde ke změně, nechtějí ho dál používat. Podle škol **jednotná zadání usnadňují přípravu na závěrečnou zkoušku**, některé z nich ovšem chtějí, aby zadání bylo zpřístupněno dříve než dosud, aby tak měly na přípravu zkoušek víc času.

Řada škol opakovaně žádá **jednotná zadání ve formátu word**, nikoliv pdf. Nelze jim ale vyhovět, protože nikdo by neměl mít možnost do zadání zasahovat. Nejvíce školy kritizovaly velkou spotřebu papíru při tisku jednotných zadání, v pokynech pro příští školní rok proto bude srozumitelně popsán efektivní postup při tisku.

ZF

Nová závěrečná zkouška

Magazín národního projektu MŠMT, který má na starosti NÚOV, spolufinancuje ho Evropský sociální fond a státní rozpočet ČR. Vychází jako příloha bulletinu Odborné vzdělávání
Vydavatel: NÚOV, Weilova 1271/6, Praha 10
Odpovědná redaktorka: Zoja Franklová